

УДК [811.111:37.091.313]: 377.8 (045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.5/27.204223>

Діана ФОГЕЛ,
orcid.org/0000-0003-2796-8188
викладач іноземної (англійської) мови
Гуманітарно-педагогічного коледжу
Мукачівського державного університету
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) fogelww@gmail.com

ТИПОЛОГІЯ ПРОЄКТНИХ МЕТОДИК ЗА СПОСОБОМ ПРЕЗЕНТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИКОНАНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ (АНГЛІЙСЬКА)»

Запропонована стаття присвячена вивченню доцільності впровадження проєктних методик на уроках іноземної мови за професійним спрямуванням (англійської) для студентів педагогічного коледжу. Розкрито зміст поняття «проєкт» як для студента, так і для викладача. Застосування проєктних методик у навчальному процесі як форма організації роботи студентів розглянуто нами як двоякий процес, цінність якого полягає не лише в кінцевому продукті, а й в русі до кінцевого результату. У цьому контексті організація самостійної роботи студентів на основі ідей проєктного навчання є визначальною, оскільки сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаційних здібностей, стимулює процес саморозвитку особистості. Окреслено важливість застосування проєктних методик та уточнено умови ефективності під час навчання іноземної (англійської) мови. Охарактеризовані основні приклади використання проєктних методик, які спрямовані на розвиток культури спілкування, оволодіння технологіями творчого саморозвитку, що підвищує професійну підготовку студентів педагогічного коледжу як майбутніх фахівців. Дискурсивно розглянуто типологію проєктних методик за способом виконаної роботи. Визначено специфіку їх використання. На основі поданої типології відібрано, проаналізовано та зазначено орієнтовну тематику проєктних завдань із навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська)». Ці завдання спрямовані на навчання написання слів по темі, запам'ятовування їх написання, навчання читати тексти, працювати зі словниками та посібниками, пояснювати приказки, прислів'я, ідіоми, вибирати з них невідомі слова, демонструвати зібраний творчий матеріал у вигляді презентацій та рекламних постерів.

Ключові слова: проєкт, проєктна методика, типологія проєктних методик за способом презентації результатів виконаної роботи.

Diana FOGEL,
orcid.org/0000-0003-2796-8188
English Teacher
Humanitarian Pedagogical College
Mukachevo State University
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) fogelww@gmail.com

TYPOLOGY OF PROJECT METHODOLOGIES BY THE WAY OF PRESENTING THE RESULTS OF ACCOMPLISHED WORK IN THE DISCIPLINE “FOREIGN LANGUAGE OF PROFESSIONAL PURPOSES” (ENGLISH)

The proposed article is devoted to the study of the feasibility of the introduction of project techniques during the foreign language lessons of professional purposes (English) for the students of the Pedagogical College. The content of the concept of “project” is disclosed for both the student and the teacher. The use of design methods in the educational process as a form of organizing the work of students is considered as a two-way process, the value of which lies not only in the final product, but also in the movement to the final result. In this context, organizing students' independent work based on the ideas of project-based learning is crucial because it promotes the development of initiative, independence, organizational abilities, stimulates the process of self-development of the individual.

The importance of applying the project methodologies and specifying the conditions of effectiveness in learning a foreign (English) language are determined. The main examples of usage the design techniques aimed at developing a culture of communication, mastering the technologies of creative self-development are described. It increases the professional training of students of the pedagogical college as future specialists. The typology of design techniques by the method of the work performed is discursively considered. Based on the presented typology, the thematic topics of the project tasks in the discipline “Foreign Language Professional Purposes” (English) were selected, analyzed and indicated. These tasks are aimed at learning how to write words on a topic, memorizing them, learning to read texts, working with dictionaries and manuals, explain sayings, proverbs, idioms, select unknown words from them and demonstrate creative material in the form of presentations and advertising posters.

Key words: project, project methodology, typology of project methodologies by the way of presenting the results of accomplished work.

Постановка проблеми. Застосування проєктних методик у підготовці майбутніх фахівців ХХІ століття набуває дедалі більшої актуальності, оскільки вони створюють умови для творчої самореалізації студентів, підвищують мотивацію для отримання знань, сприяють розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Студенти набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проєктують у навчанні. Застосування проєктних методик надає змогу студентам використовувати мову в ситуаціях реального повсякденного життя, що сприяє кращому засвоєнню та закріпленню знань іноземної мови.

Аналіз досліджень. Дослідженням особливостей проєктної методики на заняттях з іноземної мови займалися, як зарубіжні, так і вітчизняні науковці та викладачі-практики, а саме: Дж. Дьюї, Дж. Піт, С. Хайнс, Т. Хагінсон, Е. Арванітопуло, А. Власенко, І. Дичківська, І. Зимня, О. Житнікова, П. Китайгородська, Є. Полат, Д. Старкова, О. Тарнопольський, О. Устименко, Н. Шевчук. Численними дослідженнями було встановлено, що проєктна діяльність виступає як важливий компонент системи продуктивної освіти і є нестандартним, нетрадиційним способом організації освітніх процесів через активні способи дій (планування, прогнозування, аналіз, синтез).

Мета статті – обґрунтування доцільності впровадження проєктних методик на уроках іноземної мови за професійним спрямуванням (англійської) для студентів педагогічного коледжу.

Виклад основного матеріалу. Термін «проєкт» у методиці навчання іноземних мов уживають у таких значеннях: іншомовна комунікативно-пізнавальна діяльність студентів; продукт такої діяльності; розгорнута справа/завдання, які дають змогу оптимізувати процес оволодіння іноземною мовою; комплекс/система вправ і завдань для організації творчої, дослідницької самостійної іншомовно-комунікативної діяльності учасників проєкту з метою розв'язання цікавої і практично значущої проблеми, результатом якої є створення конкретного продукту (наприклад, країнознавчого колажу, альбому, туристичного проспекту, щоденника іноземною мовою, листа закордонному другу, стіннівки, відеофільму тощо) (Бекреньова, 2007: 96).

Як свідчить практика, застосування проєктних методик сприяє вирішенню педагогічних завдань: розвиває комунікативні здібності, розширюючи коло спілкування; активізує креативне мислення; вчить самостійно здобувати знання та застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних

і практичних завдань; позбавляє репродуктивності в діях, стимулюючи дослідницькі навички роботи в процесі проєктування (збирати та аналізувати інформацію, висувати гіпотези, робити висновки); підвищує рівень самоосвіти (Коньшева, 2005: 176).

Глибинна суть проєктних методик полягає в тому, щоб навчити студента бути успішною особистістю, відпрацювати алгоритм дій для постановки та досягнення мети, допомогти самоствердитися і самореалізуватися через створення ситуації успіху. Знання стають засобом, а не ціллю, тому засвоюються легко і міцно, зростає рівень внутрішньої мотивації. Проєктна організація навчання змінює ролі викладача і студента. Викладач має не лише добре знати свій предмет, а й бути компетентним в інших галузях науки, бачити точки їх зіткнення. До того ж викладач має добре знати своїх студентів, їхні можливості, інтереси, бажання. Психологічна гармонійність і компетентність викладача вкрай важливі для організації проєктної діяльності студентів. Організовуючи навчальне проєктування на уроках іноземної (англійської) мови, викладач, перш за все, має створити умови під час освітнього процесу, за яких результатом є індивідуальний досвід проєктної роботи студентів.

Для студента проєкт – це змога максимально розкрити свій творчий потенціал, засіб самореалізації. Це діяльність, яка дозволяє проявити себе індивідуально або в групі, спробувати свої сили, докласти свої знання, принести користь, показати публічно досягнутий результат. Сучасний навчальний проєкт студентів – це дидактичний засіб розвитку пізнавальної діяльності, креативності й одночасно формування певних особистісних якостей (Коньшева, 2005: 176).

Для викладача навчальний проєкт – це інтегративний дидактичний засіб розвитку, навчання і виховання, що дає змогу виробляти і розвивати специфічні вміння і навички проєктної діяльності, а також спільний пошук інформації, самонавчання, дослідницька та творча діяльність (Зимня, 1991: 95).

Застосування методу проєктів у навчальному процесі покращує ефективність засвоєння та усвідомлення знань суб'єкта навчання, сприяє формуванню вмінь працювати з інформацією, аналізувати, систематизувати, узагальнювати, встановлювати асоціації з раніше вивченим, робити висновки, висувати ідеї, знаходити варіанти розв'язання проблеми, передбачати можливі наслідки рішень, обґрунтовувати власну думку, знаходити компроміс, прогнозувати результати своєї діяльності (Коньшева, 2005: 176).

Вищесказане вказує на те, що викладачу іноземної мови нині потрібно, навіть необхідно, працювати над впровадженням проєктних методик у навчально-виховний процес для розвитку творчих здібностей студентів. Проєктна діяльність на заняттях з іноземної мови базується на новому розумінні взаємовідносин викладача та студента. Роль викладача кардинально змінюється, він стає помічником, партнером, порадиником, який користується своїми навичками володіння інформацією, що допомагає знайти оптимальний метод та шлях вирішення поставленої проблеми. Отже, проєктна робота дає змогу викладачу застосовувати комунікативні, інтерактивні, групові технології навчання та тим самим зробити весь навчально-виховний процес високоефективним.

У методиці навчання іноземних мов проєкт визначається як навчальна діяльність студента, наділеного активністю, спрямована на засвоєння знань та відповідних іншомовних навичок і вмінь, як самостійно спланована та реалізована студентами робота, в котрій мовленнєве спілкування вплетене в інтелектуально-емоційний контекст іншої (немовної) діяльності. Проєктна методика дає викладачу іноземної мови змогу включити студентів у реальне спілкування, найбільш насичене іншомовними контактами, яке базується на дослідницькій діяльності, співпраці, та побачити реальні, а не лише отримані в процесі навчання результати своєї роботи (Бекреньова, 2007: 96).

Отже, це дослідження підтверджує нагальну й концентровану увагу до проблем вивчення англійської мови в педагогічних коледжах. Актуальність цього процесу є очевидною вимогою часу. Тому викладання повинно мати адаптований до попиту характер і показово демонструвати можливість використання різноманітних методичних підходів щодо реалізації змісту навчального процесу в навчальних закладах. Впровадження проєктних методик у навчальний процес як форм організації роботи студентів розглядається нами як двоякий процес, цінність якого полягає не лише в кінцевому продукті, а й в русі до кінцевого результату. У цьому контексті організація самостійної роботи студентів на основі ідей проєктного навчання є визначальною, оскільки сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку особистості. Творча співпраця викладача і студентів під час проєктної діяльності забезпечує творчу самореалізацію як викладача, так і студентів, задовольняє їх потреби в самовдосконаленні та саморозвитку, сприяє досягненню високих творчих результатів у процесі навчання.

За способом презентації результатів виконаної роботи в методиці навчання іноземних мов розрізняють наведену нижче типологію проєктних методик (Гагіна, 2013: 92–96).

Текстові проєкти / text projects – робота з текстовими літературними джерелами, засобами масової інформації, в інтернеті.

Дослідницькі проєкти / research projects передбачають актуальність і формулювання проблеми дослідження, його предмета і об'єкта, розробку плану, шляхів вирішення, чітко визначені цілі, вибір методології і висунення гіпотез, застосування відповідних методів дослідження і джерел інформації, обробку і систематизацію та обговорення, одержаних результатів (тези, стаття, доповіді на наукові конференції, есе, аналітичні роботи).

Кореспондентські проєкти / correspondent projects – спілкування з людьми та організаціями шляхом листування, по телефону, телекомунікаційними засобами.

Творчі проєкти / creative projects не мають детально відпрацьованої структури, вона тільки намічається та розвивається, підкорюючись схемі, яку прийняли самі студенти. Але до того, як розпочати розробку такого проєкту, варто заздалегідь домовитися про бажані, заплановані результати. Це можуть бути твори, свята, відеофільми, стінгазети, гра, експедиції. Оформлення результатів творчого проєкту вимагає оформлення у вигляді сценарію відеофільму, плану твору, статті, репортажу, програми свята, дизайну, рубрик газети, альбому.

Практично-орієнтовані проєкти / practically oriented projects передбачають, що результат діяльності їх учасників визначається на самому початку і зорієнтований на соціальні інтереси учасників. Проєкт передбачає чітко-визначену структуру, сценарій діяльності учасників із визначенням їх функцій, участь кожного учасника в оформленні кінцевого продукту. У цьому проєкті важливі організація координаційної роботи та її поетапне обговорення, коректування зусиль як спільних, так й індивідуальних, організація одержаних результатів і впровадження їх у практику. Результатом роботи можуть бути газета, документ, відеофільм, звукозапис, спектакль, програма дій.

Проєкти-зустрічі / project meetings – безпосередні контакти з певними особами за межами навчальної аудиторії, наприклад, із носіями іноземної мови.

Рольові проєкти / role projects – це проєкти, в яких структура, як і у творчих, залишається відкритою до завершення роботи. Кожен учасник

вибирає для себе роль, відповідно до характеру та змісту проекту. Це можуть бути літературні персонажі, герої, які імітують соціальні та ділові відношення, ускладнені придуманими учасниками ситуаціями.

Інформаційні проекти / information projects спрямовані на збір, узагальнення та аналіз інформації про явище або об'єкт. Структура проекту включає: актуальність, мету, джерела інформації; обробку інформації (аналіз, узагальнення, зіставлення, висновки); результат (стаття, реферат, доповідь, відео); презентацію (публікація, обговорення в телеконференції).

Прислів'я, приказки, ідіоматичні вислови / proverbs, sayings, idiomatic expressions. Однією з прерогатив вивчення іноземної мови в коледжі є розвиток соціокультурної компетенції студентів. Студенти, виконуючи такий проект, вчать ся займатися пошуковою роботою, працювати з різними джерелами інформації, залучають до роботи аналітичний аспект, намагаючись простежити відображення характерних національних рис, зробити їх порівняльний аналіз, розвивають аналітичне мислення (Гагіна, 2013: 92–96).

Мозковий штурм / brain storm спонукає студентів проявляти уяву та творчість, дає змогу їм вільно висловлювати свої думки. Мета «мозкової атаки» в тому, щоб зібрати якомога більше ідей щодо проблеми від усіх студентів протягом обмеженого періоду часу. Цей метод слушно застосовувати під час мотивації питань, пов'язаних із пошуком шляхів вирішення проблем.

Проекти на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням (англійської) у педагогічному коледжі представлені творчими роботами з рисунками, схемами, тематичними виставками стендів, плакатами з тем фахового спрямування англійською мовою, проведенням вистав і свят, організацією конференцій.

Зразки завдань для проектних робіт із навчальної дисципліни: «Іноземна мова за професійним спрямуванням (англійська):

Тема: «Дані про Великобританію та США», «Дані про Україну» (Fried-Booth, 2008: 136).

Проектна методика: прислів'я, приказки, ідіоми.

Завдання: пояснити, чому в Великобританії кажуть «A storm in a tea-cup», а в Україні – «Буря в склянці води». Паралельно пригадати також вирази «tea time», «tea day», «tea party», «подати склянку води».

Тема: «Професії та професійні навички. Вибір професії».

Проектна методика: мозковий штурм.

Завдання: студенти об'єднуються у дві

команди. Викладач викликає по одному гравцю від кожної команди й називає їм якусь професію. Представники команд мають назвати слова, що асоціюються з цією професією так, щоб гравці команди могли здогадатися.

Тема: «Медична допомога» (Коньшева, 2005: 176).

Проектна методика: проект-огляд.

Завдання: запропонувати студентам закінчити історію, використовуючи слова для довідки. Once upon a time little Bobby went to the village to his granddad. There was a great kitchen garden where perfect strawberries grew. Bobby ran there and began to eat them. He ate and ate...

Тема: «Медична допомога» (Гагіна, 2013: 92–96).

Проектна методика: прислів'я, приказки.

Завдання: навести приклади прислів'я та приказки про здоровий спосіб життя та її відповідники в українській мові.

Тема «Ресторан та національна кухня» (Fried-Booth, 2008: 136).

Проектна методика: ознайомчо-орієнтовний проект.

Завдання: The Australians call McDonald's «Chew' n' spew». Work with dictionaries and try to translate this name. As it seen from such name the whole nation consider that fast food and junk food are not good for people. Let's make the conclusion. Write down them into your copybooks. Таким чином студенти залучаються до мовного менталітету інших країн, формують уявлення про здоровий спосіб життя, вчать ся аналізувати лексичні явища.

Тема: «Дані про Великобританію та США», «Дані про Україну», «Лондон – столиця Об'єднаного Королівства», «Вашингтон – столиця США» (Бекреньова, 2007: 96).

Проектна методика: творчий проект.

Завдання: аудіо-екскурсія по місту (створення сценарію, запис на касету тексту екскурсії, прослуховування касети однокласниками).

Проект «Навчаємось вчитися» («Learning to learn») з практичними ідеями та порадами щодо роботи над мовою (вивчення слів, правил, робота з словниками та посібниками, читання оригінальної літератури, підготовка до екзаменів тощо). Результати такої роботи оформлюються у вигляді яскравих пам'яток (Гагіна, 2013: 92–96).

Тема: «Влаштування на роботу» (Fried-Booth, 2008: 136).

Проектна методика: проект-огляд.

Завдання: скласти розповідь, презентацію на тему: «A life story», «Personal details», «Personality Questionnaire».

Тема: «Професія вчителя. Плани на майбутнє».

Проектна методика: мозковий штурм.

Завдання: перед студентами ставиться проблема, яка стосується фаху студентів. Студенти можуть висловлювати будь-які ідеї, але вони мають їх аргументувати.

Тема: «Сучасні професії. Престижні професії в Україні та за кордоном» (Бекреньова, 2007: 96).

Проектна методика: творчий проєкт.

Завдання: студенти діляться на дві групи (наприклад, А-престижні професії й В-непрестижні професії). А сідають навпроти В і обмінюються думками щодо плюсів і мінусів їхньої професії. Група В нотує все, що почула. Далі всі переміщуються по колу і збір інформації триває. Наприкінці всі учасники групи В представляють інформацію, яку їм вдалося зібрати в групі А.

Досить цікаві проєктні роботи, які мають вигляд рекламних постерів (планування вечірки, реклама гуртків чи клубів за інтересами).

Висновки. Отже, використання в навчальній діяльності проєктних методик сприяє розвитку дослідницько-пошукових, лінгвістичних, комунікативних та соціальних компетенцій, посиленню інтенсивності навчання шляхом збільшення мовленнево-мисленнєвої діяльності студентів. Використовуючи у своїй практиці проєктні методики, студенти з пасивних слухачів перетворюються на активних учасників навчального процесу, що відіграє важливу роль у формуванні комунікативних вмінь засобами іноземної мови, що допоможе їм у майбутньому бути впевненими у власних здібностях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бекреньова І. І. Використовуємо сучасні підходи у викладанні англійської мови. Харків : Видавнича група «Основа» : «Тріада +», 2007. 96 с.
2. Гагіна Н. В. Оцінювання групової проєктної діяльності студентів на занятті з іноземної мови. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2013. № 3. С. 92–96.
3. Зимняя И. А. Проектная методика обучения английскому языку / И. А. Зимняя, Т. Е. Сахарова. *Иностранные языки в школе*. 1991. № 3. С. 9–15.
4. Конышева А. В. Современные методы обучения английскому языку. 3-е изд. Минск : ТетраСистемс, 2005. 176 с.
5. Fried-Booth D. L. Project work. 2-nd ed. Oxford : OUP, 2002. 136 p.

REFERENCES

1. Bekrenova I. I. Vykorystovuiemo suchasni pidkhody u vykladanni anhliiskoi movy [The usage of modern approaches in teaching English]. Kharkiv : Osнова: Triada +, 2007. 96 p. (in Ukrainian).
2. Nahina N. V. Otsiniuvannya hrupovoi proiektnoi diialnosti studentiv na zaniatti z inozemnoi movy [Assessment of group project activities of students during foreign language classes]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Psykholohopedahohichni nauky*. 2013, no. 3. Pp. 92–96. (in Ukrainian).
3. Zymnya I. A. Proiectnaya metodyka obucheniya anglyiskomy yazyku [Project Method of Teaching English]. *Inostrannie yazyki v schole*. 1991. no. 3. Pp. 9–15. (in Russian).
4. Konysheva A. B. Sovremennye metody obucheniya anglyiskomy yazyku [Modern methods of Teaching English]. 3rd ed. Minsk : TetraSistems, 2005, 176 p. (in Russian).
5. Fried-Booth D. L. Project work. Oxford : OUP, 2002, 136 p.